

Money Club

GEOMETRIC SANS SERIF

Template Gothic, İlk Aşkım Benim

Sevgili Template Gothic,

Seni ilk gördüğümde sapsarı bir Emigre kapağının üzerindeydin. Siyahlar içindeydin. Siyah sana çok ama çok yakışmıştı. Diyeceksin ki “Siyah hangi fonta yakışmaz?”. Haklısın, siyahın yakışmadığı font yoktur. Ama sen ve siyah birlikte başkaydınız. Daha doğrusu sende siyah başkaydı. Sende siyah rengârenk bir şeydi. Yok, yok, siyah sende kıpırdayan bir “şey”di. Harflerinin her farklı noktasında farklı bir yoğunlukta görünüyor, dışarı taşamadığı için adeta derinlerde bir yerlere akıyordu.

“Emigre 19: Starting From Zero”. Sıfırdan Başlamak. Yıl 1991. Emigre o zamanlar çantalara sığmayan o nefis kocaman boyunda, ben de 24 yaşında. Dergiyi ilk kez Bülent Erkmen’in masasında görmüştüm. Türkiye’de bulunmuyordu. Babam Orhan, 19. sayısını Londra’dan Zwemmer’den alıp getirmişti. New York’a giderken yanımda airbrush’ımı, ekolin boyalarımı, bir de elimde olan birkaç Emigre’yi götürmüştüm. Sırt çantamda ekolin kavanozlarından bazıları kırılmış, nasılsa sen lekelenmemiştin. Gerçi boya lekesine karşı çıkacak birine de pek benzemiyordun. 19’un bütün sayfalarında sen vardın ama asıl kapakta, üzerine tutulmuş gibi duran el fenerinin işaret ettiği dev sıfırda parlıyordun.

Açıklayamadığım nedenlerle vurulmuştum sana. Öğrencilik hayatım boyunca tanıştığım hiçbir fonta benzemiyordun. Maraton Dizgievi’nin kataloğunda olanlar ve Novum Alphabets [Alfabeler] kitabında gördüklerim dışında hafızamda çok font olduğu söylenemezdi. Sevemediğim Helvetica, hocalarımın nefret ettiği Optima, herkesin sevgilisi Futura, Garamond filan. Bir de diploma projemin her yanında dolaşan mütevazı American Typewriter. Nereden çıkmıştın sen? Kimdin sen? Neden vurulmuştum sana? Dergi-

den seni tasarlayanın Barry Deck olduğunu ve adının Template Gothic olduğunu öğrendim ve peşini bırakmamaya, ne yapıp yapıp seninle tanışmaya karar verdim.

Emigre 19 grafik tasarımda deneyselliğe adanmış ve Rudy VanderLans’ın tarifiyle ikonaklastik bir sayıydı. “Neden deneysellik?” sorusu ile yola çıkmış, yolda “sıfır noktası”nı sorgular olmuştum. Sıfır noktası, deneysel çalışanların beklenmedik bir anda, yoğun deneysellik dönemlerinden sonra gelen kuşakların da ilk fırsatta kendilerini konumlandırmak istedikleri yer. Mümkün olduğu varsayılan temiz bir başlangıç. Senin harflerinin bedenleri bir acayıpti: Kollarında, bacaklarında rastlantısal incelmeler, kalınlaşmalar vardı ... Kusurluydun belki ama çok yakışıklıydın.

Sen hem deneysel görünüyordun, hem de tertemiz. Tazeydin, garip-tin, tipografide senden yüzyıllar önce tanımlanmış anatomik ideallerden uzaktın, yabancıydın. Ben, zamanlar anatomik ideallerin ne olduklarını bilmezdim, ama klasik fontlara aşina olmaktan olsa gerek hissederdim. Senin harflerinin bedenleri bir acayıpti: Kollarında, bacaklarında rastlantısal incelmeler, kalınlaşmalar vardı. Küçüldüklerinde eklem yerlerinde mürekkep birikmesin diye oluşturulmuş yırtıklar da düzensizdi. Bir vardılar; bir yok. Üstelik bazı yerlerde de bir takım fazlalık birikintiler. Kusurluydun belki ama çok yakışıklıydın.

New York’ta hep seni aradım. Sonra senin bir kopyanı buldum. Nerede, kimden hatırlamıyorum. Lisanssız bir kopyan. Haliyle Türkçe karakterlerin de eksikti. Param olmadığı için kiralamak durumunda kaldığım Mac II’imin bir yerlerinde durdun uzunca bir süre. Ben de senin başka kopyalarını takip ettim durdum. Bir türlü seninle yakından tanışabileceğim bir proje gelmiyordu önüme. Ya da ben hiçbir projeyi sana layık bulamıyordum. Seni tanıyanlar seni anlıyor, tam sana göre bağlamlarda var olmanı sağlıyorlardı. Seni gördükçe içim gidiyordu. Her harfine sarılmak, her harfinin her noktasına dokunmak istiyordum.

Bu arada öğrendim ki, sen meğer bir çamaşırhanede doğmuşsun. Tertemiz olmana şaşmamak gerek! Emigre’nin sonradan edinebildiğim 15. sayısında Barry Deck’le söyleşi var. Senin harflerine benzer harfleri duvarda asılı duran bir tabelada görmüş. Şablon harflerden yapılmış bir tabelaymış. Barry, yapanın çok naif biri olduğunu düşünmüş. Bir gün tabela daha usta

birisinin yapmış olduğu yenisiyle değişince, eskisini amaşırhane den iste miş ve yatak odasının duvarına asmış. Belki hâlâ oradadır. Belki de seninle beraber ilham perisi olarak New York'a Modern Sanat Müzesi'ne gitmiştir.

Barry, senin karakterini 1989'da Ed Fella'nın CalArts'daki bir dersinde o tabeladan yola çıkarak tasarlamış. Ed Fella vernaküleri ve deneyselliği seven bir tasarımcı eğitmen. Eminim Barry'yi teşvik etmiştir. Barry, tasarımında hem şablon çizimlere, hem de fotoğrafla yapılan reproduksiyonlardaki bozulmalara gönderme yapmak istemiş. Kendisi zaten kusursuz olmayan yazı tiplerine meraklıymış. Senin, kusurlu varlıkların yaşadığı, kusurlu bir dünyanın, kusurlu dilini sadakatle yansıttığını düşünüyor. Ed Fella sonra Barry Deck ve arkadaşlarını Rudy VanderLans'ın atölyesini ziyarete götürmüş. Rudy VanderLans da seni ilk o zaman görmüş ve ticari bir font olarak dolaşıma sokulmanı teklif etmiş. İyi ki de etmiş.

Sana bu hikâyeyi anlatan oldu mu hiç? Sevenin çok biliyorum, ama bu aldığın ilk aşk mektubu olabilir ve hikâyen çok yerde yazılmış olsa da, sana kimse kumamış olabilir. Fontların kuryazar olmaması çok garip gelir bana. Ama zaten olsalardı biz ne yapardık? Siz her işi kendiniz hallederdiniz.

90'larda ben seninle yakından tanışmayı iple çekerken muazzam hızlı bir hayatın oldu. Marjinal dergilerden, David Carson işlerine, "Dazed and Confused" filmine filan derken ünün kyanusları aştı. Rick Poyner bile Eye'da hakkında yazdı. Açıkçası aşkımın platonikliği bir yana, ünün bana biraz ağır geldi. Seni azıcık unuttum. Yüksek lisans tezimin argümanını destekleyebilmek için abuk sabuk fontlar üretip, tezin kendisinde Stone'la tanıştım.

1993'te İstanbul'a yanımda bir diskette geldin. Bir gün seni Kabataş civarında, İETT otobüslerinden tekini kaplamış sosis dolu bir fotoğrafın üzerinde gördüm. Kahroldum. Sanıyorum yeni bir markanın lansman kampanyasının parçasıydı, çünkü takip eden günlerde her yerdeydin. Tasarımcı ya seni sosise benzetmiş ve konuya yakıştırmıştı, ya da markanın temsil ettiği çağdaşlığı yansıttığını düşünmüştü. Yalnızca trende uygun davranmak istemiş de olabilirdi. Ama belki o da benim gibi sana vurulmuş; ne pahasına olursa olsun seni hayatına sokmak istemişti.

Sosisler arasındaki görüntün zihnimdeki entelektüel konumunu bir hayli

zedelemiş olsa da, harflerine dokunma arzum ağır bastı ve nihayet 1995'te Euro Rock Fest afişinde seninle yakından tanışma fırsatı buldum. Sana ya raşır bir iş olmadı. Sponsor logolarını beceriksizce yerleştirdim. Seni Letter Gothic'le mutlu olmayacağın bir ilişkiye zorladım. Açık hava Tiyatrosu'nun ruhunu yansıtacağım diye başını döndürdüm. Harflerine hak ettikleri zemin vermek yerine onları aptal görüntülerin üstünde boğdum. Kendimi başka takıntılara kaptırdım. Oysa senin harflerinin rahat nefes almaya ihtiyacı olduğunu biliyordum. Affet lütfen.

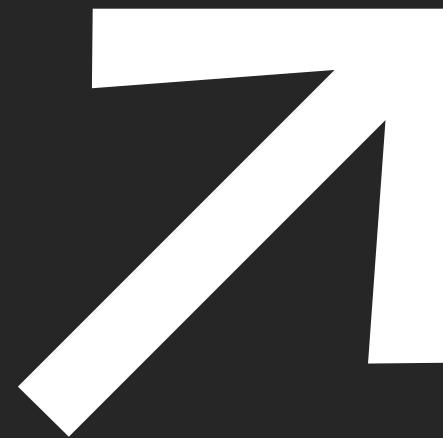
Sonra araya yıllar girdi. 2011'de "1073.2010" obje numarasıyla MoMA'nın Mimarlık ve Tasarım koleksiyonuna katıldın. Gurur duydum açıkçası. Sana iyi bakacaklarına eminim ve orada olmayı kesinlikle hak ettiğın kanısındayım. 2012'de "Standard Deviations"da sergilendiğinde ziyaretine gelme şansım olmadı. Öte yandan serginin adı "Standarttan Sapmalar" beynimde bir ışık yaktı, çünkü senin hakkında çok şey söylediği gibi sana vurulma nedenimi açıklıyor.

Standart olan kötü demek değil. Hayatımızı onlar sayesinde sürdürüyoruz. Ama dönüşüme neden olan, standarttan sapanlar. Dönüşüm neden mi iyi? İyi, çünkü dönüşümün olabilirliği, sonucu ne olursa olsun başka imkânların, ihtimallerin varlığına işaret ediyor veya onların zeminini hazırlıyor. "Onun ne önemi var?" dersin, çünkü hepimizin bugünle bir derdi var derim. Özetle sen bana, Barry Deck'in düşündüğünün aksine kusurlu bir dünyayı değil, kusurlu bir dünyada yaşanılabilmesini mümkün kılan arayışları yansıtıyorsun.

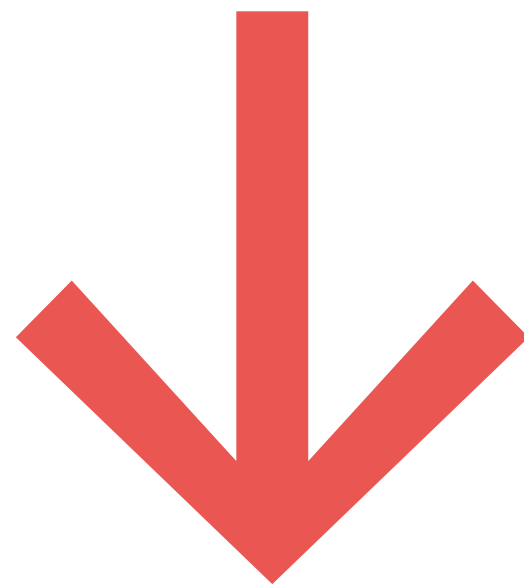
Bu mektubu şahsen sana yazmış olsam da, kamuya açık bir mecrada yayınıyorum. Birisi kopyalarından birine mutlaka okur, mesajım yerine ulaşır diye umuyorum. Çünkü sen demek kopyan demek. Yani font olmasan kopyan olmazdı, kopyan olmasa sen olmazdın; bir yerde bir karakter olarak kalmış olurdun. Bazılarının "grunge" olarak adlandırdığı döneme damga vurmuş olmak sana neler hissettirdi bilmiyorum. Belki çok satan olmayı tercih ederdin. Öte yandan her font gibi kaderin başkalarının elindeydi. Hâlâ da öyle.

Ruhun 90'lara takılıp kalmış ve yaşını idrak edememiş bir halin var. Ama dert etme Template Gothic'im benim, ilk aşkım, hayat senden pek çok şeyi alıp götürse de, sana senin küçük "a" harfin yeter.

Nº 364



£ € \$



MONEY CLUB fırsatlar

tek seferde 10₺ alışveriş

TAM SİZE GÖRE

BÖYLE İNDİRİM GÖRÜLMEDİ!

Kazanmak için MONEY yaz 5818'e gönder ya da
Cebine Migros Mobil'i indir, fırsatı kartına ekle!

8 MONEY HEDİYE

24 Kasım - 7 Aralık 2016 tarihlerinde Migros ve Sanal Market'ten

KAYITLI

Money Club özellikli kartlar veya Money Bonus kredi kartı ile yapılacak verislerde tek

#5984

»PORTAKAL

{organik / finike}«

250 gr - %8

*3,95₺

HOMEMADE & SPICY

Intense Flavor





KASA

 İÇECEK